

natuurdagboek
22 oktober 2015

Immigrant met kleur in de herfst

Bezemkruiskruid is een ingeburgerde immigrant uit Zuid-Afrika. Het wordt verafschuwed door paardenhouders. Die herkennen de soort niet, maar bezemkruiskruid lijkt op Jakobskruiskruid en dat staat bekend als ongezond voor paarden. Niet dat paardenhouders Jakobskruiskruid herkennen, maar daarom juist zijn ze op hun hoede, want soms zit het in het hooi dat ze hun paarden voeren.

Paarden herkennen de planten beter dan hun baasjes en zullen geen kruiskruid grazen. Paarden herkennen de bloemen alleen niet als ze gedroogd in het hooi verstopt zitten. Paardenhouders doen daarom Jakobskruiskruid en voor de zekerheid alle andere kruiskruiden in de ban. Ze ageren soms zo fel tegen de planten, dat zelfs natuurbeheerders ze soms bestrijden om van het gezeur af te zijn.

Dodelijk zouden de planten pas zijn na langdurige consumptie van grote hoeveelheden, maar gezond zijn ze beslist niet. De dieren kunnen er een leveraandoening van krijgen. Als je geen benul van planten hebt, of niet behendig genoeg weet te manoeuvreren met je grasmaaier, dan kunnen er kruiskruiden in het hooi belanden. Dat je die planten op je eigen hooiland bestrijdt, à la. Maar in de natuur? Kom op zeg. Als tegenwoordig ergens paarden en koeien lopen, is het wel in de natuur. En daar eten ze geen kruiskruid. Er zijn trouwens zoveel ongezonde planten, maar wat niet weet, dat paardenhouders niet deert.

Bezemkruiskruid zorgt de hele herfst voor kleur, geel om precies te zijn. Zolang er geen vorst komt, bloeien de planten maar door. Tot middenin de steden staan ze langs trottoirs te bloeien. Late insecten kunnen op de bloemen terecht voor een beetje voedsel. Zoals de slanke driehoekzweefvlieg op de foto, die tot in november kan blijven zweefvliegen.

KOOS DIJKSTERHUIS

Bezemkruiskruid met slanke driehoekzweefvlieg
FOTO KOOS DIJKSTERHUIS

Het was een hoop gedoe voordat het windmolenpark bij Urk er door kwam. De Noordoostpolder wil nu vooruit kijken. Burgers kunnen 'wind beleven' in een nieuw informatiecentrum.

TEKST **Quirijn Visscher**

In het informatiecentrum 11 Beaufort kan met een fiets energie worden opgewekt. FOTO HERMAN ENGBERS

Windmolens zijn ook leuk

An de voet van de Ketelbrug in de Noordoostpolder wacht een rij pylonen, zo hoog als de Domtoren, op wieken. Hier verrijst een deel van het grootste windpark van Nederland. In een boerderij verderop tussen Nagele en Urk spreekt burgemeester Aucke van der Werff (CDA) van 'kolossen van energie' en 'giganten van molens'. Vanuit Almere en Sneek zie je ze al. "Het zijn schitterende accentueringen van de contouren van de polder", zegt hij voordat hij het informatiecentrum over windenergie 11 Beaufort opent.

Windmolens, stelt Van der Werff, roepen overall discussie op, ook in de Noordoostpolder. Hij kan het weten. Tegen het grootste binnenlandse windpark, dat met 86 molens aan de dijken verrijst, is jaren geprotesteerd door Urkers en groepen polderbewoners. "Over energie is altijd discussie", vertelt hij. "Ook over schaliegas en kernenergie." Hij noemt ze niet voor niets: zijn gemeente is faliekant tegen de dreigende schaliegaswinning. In 1981 keerde de gemeente zich al tegen een kerncentrale.

De nieuwe 'Wind Experience' in Nagele moet als muziek in de oren klinken voor minister Henk Kamp (VVD, economische zaken). In heel Nederland dreigt lokaal molenprotest het hoofddoel in het Energieakkoord te frustreren om in 2020 in totaal 6.000 megawatt aan extra windenergie te realiseren in het binnenland. Dat wordt lastig, 5.100 megawatt is realistischer, meldt de Nationale Energie Verkenning 2015 die Energieonderzoek Centrum Nederland onlangs uitgebracht.

Het draagvlak voor windmolens moet omhoog, reageerde Kamp daarop. De minister kondigde vorige maand extra maatregelen aan

om het draagvlak voor binnenlandse windparken te vergroten. Want het verzet kan fel zijn, zoals in de gemeente Emmen tegen een windpark en vorig jaar in Wageningen tegen enkele molens. Zo nodig, belofde Kamp de Tweede Kamer in september, stelt hij speciale gebiedscoördinatoren aan.

De Noordoostpolder profileert zich nu als nationale windmolenambassadeur. In de jaren tachtig en negentig had deze polder aan dezelfde dijken al het destijds grootste windpark. Die molentjes maken nu plaats voor de grootste in hun soort. Het nieuwe Windpark Noordoostpolder levert met 429 megawatt een reuzenaandeel in het 2020-doel van het Energieakkoord. Om wildgroei aan molens in de polder te voorkomen, besloot de gemeenteraad al in de jaren negentig tot clustering.

Dit windmolenverhaal van de Noordoostpolder wordt voortaan verteld door Rob Renne, de 25-jarige exploitant van 11 Beaufort. Eerlijk gezegd, bekennt hij, was hij nooit veel met duurzame energie bezig. Te jong. Te druk met ande-

re dingen. Dat achter zijn familiebedrijf de hoogste molens zouden komen, deed hem weinig. Maar nadat de gemeente twee jaar geleden adverteerde voor een exploitant voor een windmoleninformatiecentrum, was de interesse gewekt. Hij kreeg de klus.

Per auto, touringcar of boot leidt Renne groepen langs de imposante molenbouw. In zijn verbouwde boerenschuur is een bezoekerscentrum gemaakt, mede gericht op jeugdeducatie. Op fietsen kun je energie opwekken. Met een superventilator kun je storm maken. Als je de moderne Oculusbril opzet, waan je je via 3D bovenin een windmolen. Renne: "Het is de vraag die bezoekers het meeste stellen: mag ik in zo'n windmolen? Nou, dat mag niet. Maar wij bieden wel de beleving."

Een pro-windmolenpraatje vertelt Renne niet. Zijn centrum benoemt ook nadelen van windmolens, zoals de impact op het landschap. Inmiddels leidt Renne al groepen rond, van vrouwenclubs op een gezellig dagje uit tot medewerkers van energiebedrijven en zelfs critici. Windenergiesceptici kunnen gerust hun verhaal doen, verzekert hij. Renne vertelt buiten wat bezoekers zien ontstaan en binnen hoe de ontwikkeling van windenergie in Nederland verloopt.

Van der Werff is blij met 11 Beaufort. Hij hoopt dat het een plek van debat wordt tussen voor- en tegenstanders. Hij krijgt vaak collega's over de vloer voor Windpark Noordoostpolder. "Een les bij ons is dat windmolens de structuur van het landschap moeten versterken", zegt hij nadat de confetti van de openingshandeling is neergedwarfeld. "Grootschaligheid gaat versnippering tegen." Stof voor debat, weet hij: "Het park is voor Urk een bittere pil, dat besef ik."

Het centrum benoemt ook de nadelen van windmolens, zoals de impact op het landschap